

Muriel
Barberyová
Růže
sama

Od autorky bestselleru
S elegancí ježka

Host

Muriel
Barberyová
Růže
sama

Přeložila
Eva Sládková

Brno
2021

Une rose seule © Actes Sud — Arles 2020
Published by arrangement with
SAS Lester Literary Agency & Associates

Cover illustration © Aniela Sobieski
Translation © Eva Sládková, 2021
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2021

Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme d'aide
à la publication F. X. Šalda, a bénéficié de la collaboration
de l'Institut français de Prague

Tato kniha vychází za pomoci programu
na podporu publikační činnosti F. X. Šalda
Francouzského institutu v Praze

ISBN 978-80-275-0723-8 (PDF)
ISBN 978-80-275-0724-5 (ePUB)
ISBN 978-80-275-0725-2 (MobiPocket)

*Mému Rytíři
a jako vždy mým mrtvým*

**Na střeše
pekla**

1

Vypráví se, že ve starověké Číně v období dynastie Severní Sung nechával jakýsi princ vypěstovat každý rok na jednom záhonu tisíc pivoněk, jejichž květy se začátkem léta vlnily ve vánku. Šest dní seděl princ na zemi v dřevěném altánku, odkud obvykle obdivoval měsíc, tu a tam vypil šálek světlého čaje a pozoroval květiny, které nazýval svými dívkami. Za úsvitu a večer, než se odebral na lože, záhon vždy obešel.

Na počátku sedmého dne rozkázal, aby květiny pokosili.

Zlomené stvoly ležely hlavičkami květů směrem k východu. Sluhové podtínali vražděné krásky, dokud na záhonu nezůstala poslední květina, okvětní plátky obětované prvnímu monzunovému dešti. Po následujících pět dní zůstal princ na místě a popíjel tmavé víno. Těchto dvanáct východů a západů slunce obsáhlo celý jeho život: po celý rok myslel jen na ně, a když minuly, přál si zemřít. Avšak hodiny strávené výběrem jediné vyvolené a následná

radost z jejich němé důvěrné rozmluvy pojaly do sebe tolik životů, že nepovažoval měsíce smutku za žádnou oběť.

Co cítil, když rozjímal o té poslední, která přežila? Smutek podobající se třpytivému drahokamu, jenž se mísil se záblesky tak čirého a intenzivního štěstí, až mu srdce selhávalo.

Záhon tisíce pivoňek

Když se Rose probudila a podívala se kolem sebe, chvíli nechápala, kde je. Vzápětí spatřila červenou pivoňku se zkrabacenými okvětními plátky. Něco v ní se pohnulo v náznaku lítosti nebo prchavého štěstí. Obvykle tyto vnitřní pocity trochu píchnou u srdce a pak se vypaří jako sen, ale někdy proměna času umožní mysli vnímat s nebývalou jasností. Přesně to zakoušela tehdy ráno Rose při pohledu na pivoňku odhalující zlatavé tyčinky v nádherné váze. Na chvíli se jí zdálo, že by mohla zůstat v této holé místnosti nekonečně dlouho, přemítat nad květinou a jako nikdy předtím cítit, že *existuje*. Zkoumala tatami, papírové stěny, okno otevřené do větroví stromu koupajícího se v slunci, svrašťelou pivoňku, a nakonec zkoumala samu sebe jako nějakou cizinku, se kterou se náhodně setkala ve městě.

Na předchozí večer si vzpomínala jen v krátkých záblescích — letiště, dlouhá noční cesta, příjezd, zahrada osvětlená lucernami, žena v kimonu klečící na vyvýšené podlaze. Vlevo vedle posuvných dveří, kterými vstoupila

dovnitř, stála váza s tmavými boky, z níž vyřázely větvíčky letní magnolie a zachytávaly nepřetržitou záplavu světla. Na květy jako by dopadal déšť třpytivé vody. Po zdech se mihotaly stíny, zatímco vše ostatní se nořilo do podivné, chvějivé temnoty. Rose v ní rozeznávala stěny pískové barvy, cestičku z plochých kamenů vedoucí až ke zvýšené podlaze, vnímala tajemné duchy, všechen ten život v pološeru protkaném povzdechy.

Japonka ji zavedla do pokoje. Ve vedlejší místnosti stoupala pára z velké koupelové nádrže z hladkého dřeva. Rose vklouzla do horké vody, uchvácená prostotou té tiché, vlhké místnosti, dřevěným vybavením, čistými jednoduchými liniemi. Po koupeli si oblékla kimono z lehké bavlny s pocitem člověka, který vstupuje hluboko do svatyně. S podobnými pocity nevysvětlitelného nadšení ulehla do přikrývek. Pak vše vybledlo.

Někdo jemně zaklepal a dveře se s šustěním posunuly. Žena z včerejšího večera přinesla podnos, drobnými krůčky přešla k oknu, kde ho položila. Pronesla několik slov a zase s cupitáním vycouvala, poklekla, uklonila se a zavřela dveře. Rose si všimla, jak se jí chvějí řasy sklopených očí, a zasáhla ji krása ženina hnědého kimona přepásaného pomocí obi s vyšitými růžovými pivoňkami. Ozvěna jejího křišťálově jasného hlasu, který se na konci vět vždy trochu zlomil, zvonila ve vzduchu jako tóny gongu.

Rose si prohlížela neznámé pokrmy, čajovou konvici, misku rýže. S každým pohybem měla pocit, že je znesvěcuje. V rámu holého okna, v němž byla posuvná skleněná tabule zdvojena papírovým paravánem, viděla lesklé, třepetající se listy javoru a za ním mnohem širší panorama. Spatřila řeku s břehy pokrytými divoce rostoucími

travinami a balvany v řečišti, pískem vysypané cestičky a třešně. V místě brodu, kde řeka proudila jen líně, se usídlila šedá volavka. Nad scenérií pluly bílé obláčky. Energie živé vody ji zasáhla. Kde to jsem? pomyslela si, a ačkoli věděla, že je v Kjótu, odpověď jako by se skryla do stínu.

Ozvalo se nové zaklepání.

„Ano?“ odpověděla.

Dveře se otevřely, opět se objevil pivoňkový pás. Klečící žena tentokrát ukázala na koupelnu a zeptala se: „Rose san get ready?“

Rose zavrtěla hlavou. Co tady dělám? říkala si, a i když věděla, že přijela, aby zde vyslechla otcovu závěť, odpověď jí zase unikala. V prázdné velké koupelnové kapli usychala vedle zrcadla bílá pivoňka v rychlosti namočená do karmínového inkoustu. Připomínala čerstvou malbu. Ranní světlo, prostupující čtvercovým otvorem z bambusu, vrhalo po zdech záblesky svatojánských mušek a Rose se v jednu chvíli, kdy ji zalil duhový odlesk z vitráže, cítila jako v nějaké katedrále. Oblékla se, vyšla na chodbu, vydala se napravo, pak se vrátila zpátky, až došla k zavřeným dveřím. Sledovala meandry podlahy a papírových stěn. Za jedním ohybem se příčky proměnily, tyto byly vyrobeny z tmavého dřeva a daly se v nich rozeznat posuvné panely. A pak za dalším ohybem se najednou ocitla ve velké místnosti, v jejímž středu rostl javor ve skleněném atriu otevřeném do nebe. Jeho kořeny klesaly do sametově zvrásněného mechu a kmen mu hladila kapradina. Vedle něj stála kamenná lucerna. V odrazech roztráštěného světa na skleněných stěnách atria Rose viděla dřevěnou podlahu, nízká sedadla, lakované stoly a na pravé straně velkou hliněnou vázu, v níž bylo naaranžováno několik

větviček s neznámými, tetelícími se listy lehkými jako víly. Rosinu pozornost ale ovládl strom, který celý prostor rozetínal, a ona cítila, jak ji k sobě přitahuje, jak magnetizuje její dech, aby proměnil její tělo v keř šumícího větvoví.

Po chvíli se z kouzla vymanila, obešla vnitřní zahradu na druhou stranu místnosti k velkým, členěným oknům vedoucím k řece. Posunutím otevřela jedno okno a to tiše sklouzlo po dřevěných kolejničích. Podél břehů s třešněmi spěchali v pravidelném rytmu časoprostoru ranní chodci a Rose toužila rozplynout se v jejich proudu bez minulosti a budoucnosti, bez vazeb a historie, chtěla být pouhou pohybující se tečkou vrostlou do běhu ročních období a hor, procházející městy až k oceánům. Zadívala se do dále. Dům jejího otce stál o něco výš než okolní domy. Pod ním vedla alej s cestou vysypanou pískem, která probleskovala mezi větvemi stromů. Na druhé straně řeky stejná alej třešní, stejná cesta, stejné javorové stromy a ještě dál za řekou jiná ulice, další domy — město. A konečně na horizontu zvlněné kopce.

Vrátila se do stromové svatyně. Čekala tam na ni Japonka.

„My name Sajoko,“ řekla jí.

Rose kývla.

„Rose san go for a stroll?“ zeptala se Sajoko.

A pak se zvláštním přízvukem a s ruměncem ve tváři dodala: „Procházka?“

Na koncích vět se zase ozvala ta zlomená nota, ženina perleťová víčka připomínala lastury.

Rose zaváhala.

„The driver outside,“ řekla Sajoko, „wait for you.“

„Oh, all right,“ odvětila Rose.

Cítala, jak je rozrušená, a podivný svůdný strom za Sajoko ji opět vábil.

Pronesla proto: „I forgot something,“ a zmizela.

V koupelně se ocitla tváří v tvář bílé pivoňce s krvavě nabarvenými okvětními plátky a sněhovou květní korunou. „To je přece hjóten,“ zamumlala. Chvilku v té tiché vodní kapli setrvala, pak si vzala plátěný klobouk a vydala se do vstupní haly. Za denního světla se květy magnolie sklápěly jako motýlí křídla — jak je to možné? ptala se sama sebe podrážděně. Před domem čekal stejný řidič jako včera, v černém obleku a bílé čepici s kšiltem, a když se objevila, uklonil se. Zdvořile jí podržel dveře a pak je jemně zavřel. Pozorovala ve zpětném zrcátku šterbiny jeho přivřených očí, chvějící se tenké čáry černého inkoustu ukrývající duhovku. Kupodivu se jí hlubiny jeho pohledu líbily. Brzy se na ni usmál dětským úsměvem, který mu rozzářil voskový obličej.

Přejeli most a po nábřeží směřovali ke zvlněným kopcům. Cestou objevovala město ve změti betonu, elektrických drátů a neonových značek. Na několika místech se vypínala silueta chrámů ztrácejících se v přívalu ošklivosti. Kopce se přibližovaly. Projížděli obytnou čtvrtí a nakonec jeli podél kanálu lemovaného třešněmi. Vystoupili z auta na spodním konci ulice s krámky, do nichž proudili turisté. Vyšplhali po ní k dřevěné bráně a tou pak prošli.

„Silver Pavilion,“ oznámil řidič. Jeho těkavá přítomnost ji překvapila, jako by se vzdálil sobě samému, jako by se soustředil jen na ni, jako by jediným důvodem jeho přítomnosti byla její spokojenost. Usmála se na něj a on mírně přikývl.

Před nimi se rozprostíral starý svět dřevěných budov se střechami z šedých tašek. V popředí se ve čtvercových mechových záhonech vypínaly zvláštní, vysoké borovice. Mezi pruhy šedého písku, ve kterém byly hráběmi narýsovány rovnoběžné čáry a bylo v něm zasazeno několik azalek, vedly kamenné pěšiny. Menší branou vešli do hlavních zahrad. Na pravé straně, na břehu jezera se nacházel starobylý pavilon, jehož nahoru prohnuté střechy mu propůjčovaly zdání, že může vzlétnout. Na Rosu působil znepokojivě. Měla dojem, že pavilon dýchá, že se do jeho odvěkých příček, galerií a papírových oken, vrhajících dlouhé mléčné stíny na hladinu jezera, uchýlil nějaký organický život. Naproti nim se tyčil velký kužel písku s jakoby useknutou špičkou, nalevo pak rozsáhlá plocha stejného písku opět protkaná rovnoběžnými brázdami a stáčející se na druhém konci obloukem ke břehu. Při pohledu na celek spatřil člověk nejprve písečné vlny, poté umělou horu s plochým vrcholem, pavilon s okřídlenou střechou, o něco dál jezírka se stříbřitě zbarvenou vodou, borovice pěstované tak, aby jejich větve připomínaly roztažená křídla ptáků, několik azalek a všude do břehů vsazené prastaré balvany porostlé kraťoučkým světlým mechem. A v dálce vedly zahrady na terasu, kde se shromáždil dav turistů. Rosu od nich oddělovala záplava zoubkovaných listů javorů, které rostly na stupňovitém svahu.

Krása, balvany, písek a dřevo Rosu ohromily. Všechno bylo tak úporné a intenzivní, až si se směsicí únavy a děsu říkala, že se z toho nedokáže vzpamatovat. Hned v následující vteřině si ale pomyslela: něco tady je. Začalo jí prudce tlouct srdce, očima pátrala po místě, kde by si mohla sednout. *Jako krajina dětství.* Opřela se zády o dřevěnou

verandu hlavní budovy. Stočila pohled k jedné z azalek. Hrůza a nadšení společně s pohledem na fialové lístky se přetavily do nové emoce a ona si pomyslela, že se ocitla v srdci svatyně čisté ledové vody.

Vydali se pěšinou na prohlídku areálu. Na chvíli se zastavili na dřevěném mostku, který překračoval šedivé vody jezera a vedl k javorům a vyšším patřům zahrady. Všude kolem jezer rostly další vysoké, podivuhodné borovice. Když Rose vzhledla, udeřily ji do očí rozježené blesky jehliček, které zaplnily celý prostor. Tmavé kmeny stromů pak do těchto rostlinných záblesků promítaly sílu země. Cítila, jak ji vtahuje proud mračen a mechu. Řidič před ní rozvázně kráčel, čas od času se otočil, trpělivě na ni čekal, a jakmile mu to jemně naznačila, opět se vydal vpřed. Rosu jeho klidné vzezření upokojovalo, vracelo do světa špetku reality, kterou zahrada svou mocí rozpouštěla ve stromech. Stezka, nyní lemovaná vysokými zelenými bambusy, vedla ke kamennému schodišti. Kdyby Rose natáhla ruku, mohla by se dotknout sametového mechu, z něhož vyrůstaly javory. Větve na každém schodu vytvářely dokonalou scénérii a tato vizuální choreografie Rosu zasáhla, ale také ji trochu popuzovala. S údivem si však uvědomovala, že jí to podráždění vlastně dělá dobře. Nakonec vystoupali na malou terasu. Dole pod sebou spatřili pavilon, dřevěné budovy, střechy z šedých tašek, vytvářený písek, za nimi Kjóto, a ještě dál zvlněnou krajinu. „We are east,“ promluvil řidič a ukázal na horizont: „West mountains.“

Rose zkoumala polohu města. Ve všech směrech těsně přiléhalo k horám, které ho od východu, severu a západu obklopovaly v pravých úhlech. Vykrojené vrcholky jim

propůjčovaly zdání výšky, přitom ve skutečnosti to byly jen velké kopce. Jejich zalesněná, jednolitá úbočí ubíhající k městu měla v ranním světle zelenomodrou barvu. V porovnání se zeleným návrším působilo město za ním ošklivě a betonově. Rose se zadívala zpět dolů do zahrad a jejich *preciznost* ji zasáhla — jejich vycizelovaná zářivost, čistota vyostřená bolestí, způsob, jakým dokázaly oživit pocity z dětství. Kdysi mívala sny, v nichž se zmlátala v ledové, temné vodě, a tak se nyní cítila, jenomže tentokrát za jasného dne, v záplavě stromů, v krvavě kropenatých okvětních plátcích bílé pivoňky. Lokty se opřela o bambusové zábradlí, zkoumala vedlejší kopec, hledala známky *něčeho*. Žena opírající se vedle ní se na ni usmála.

„Jste Francouzka?“ zeptala se s anglickým přízvukem.

Když se k ní Rose otočila, spatřila vrásčité obličej, šedé vlasy a drahé sako.

Aniž by čekala na odpověď, žena znovu promluvila: „Je to nádhera, že?“

Rose přisvědčila.

„Stojí za tím staletí zbožnosti a odříkání,“ řekla Angličanka a sama se tomu zasmála.

„Tolik utrpení kvůli jediné zahradě,“ pokračovala nenuceně, přitom však Rosu hloubavě zkoumala.

„Možná,“ pronesla nakonec, zatímco Rose stále mlčela, „ale máte raději anglické zahrady.“ Opět se zasmála a nevědomky hladila zábradlí.

„To ne,“ odpověděla Rose, „jen na mě tohle místo silně působí.“ Ráda by jí vyprávěla o ledové vodě, ale zaváhala a nakonec jí jen prozradila, že přijela dnes v noci.

„Jste v Kjótu poprvé?“

„Jsem poprvé v Japonsku.“

„Japonsko je země, kde lidé hodně trpí, ale nevěnují tomu pozornost,“ poznamenala Angličanka. „A aby tu lhostejnost vůči neštěstí nějak vyvážili, starají se o takovéto zahrady, kam bohové přicházejí popíjet čaj.“

Rosu to podráždilo.

„Nemyslím si, že by utrpení mohlo něco vyvážit.“

„Opravdu?“ podivila se Angličanka.

„Život bolí a nemá cenu od něj něco očekávat,“ pokračovala Rose.

Angličanka odvrátila hlavu a zamyšleně hleděla na pavilon. Nakonec promluvila: „Kdo není připravený trpět, není připravený ani žít.“ Odlepila se od zábradlí a usmála se na Rosu: „Tak ať se vám tu líbí,“ popřála jí.

Rose se obrátila k řidiči. Z výrazu jeho tváře pochopila, že Angličanku zná a že ji sleduje s obavami. Pozoroval, jak ženina postava mizí mezi větvemi javorů. Rose začala sestupovat zpátky. Když se ocitla na posledním stupni schodiště z černého kamene, jež přecházelo do cesty propojující dvě části jezera před pavilonem, zastavila se. Najednou na ni dolehlo vědomí toho, že na ni nikde nikdo nečeká. Přijela sem, aby vyslechla závěť otce, kterého nikdy nepoznala. Celý její život se skládal z podobných příznaků. Řídily její kroky, ale nic jí nedávaly na oplátku. Stále kráčela vstříc ledové vodě a prázdnotě. Vzpomněla si na jedno odpoledne v babiččině zahradě, na bělost lilií a pažit rostoucí na okraji pozemku. Znovu jí vytanula na mysli ženina slova a spolu s nimi se probudila i chuť vzbouřit se proti tomu. „Už nikdy víc,“ řekla si nahlas, dlouze se zahleděla na šedou vodu, pavilon, vytvarovaný písek, javory, rozjímalá nad krajinou svého dětství i nad nepomíjivostí této zahrady. Zaplavil ji smutek, jenž se mísil se záblesky čirého štěstí.

2

Za dávných časů žila v japonské provincii Ise na břehu zátoky ukryté před oceánem léčitelka, jež znala hojivé účinky bylin a dokázala ulevit nemocným, kteří za ní přicházeli. Ona sama však trpěla strašnými bolestmi, jako by se tak bohové jednou provždy rozhodli. Nebylo moci, která by to změnila. Jednoho dne se jí zeptal princ, kterého uzdravila čajem z hvozdíku, proč nevyužije svoji moc k tomu, aby vyléčila sebe samu. „Protože by zmizela a už bych nemohla pomoci svým bližním,“ odpověděla. „Proč ti záleží na ostatních, když bys mohla žít bez bolesti?“ zeptal se princ. Ona se jen zasmála a šla do zahrady natrhat náruč krvavě rudých hvozdíků. „Komu bych potom s lehkým srdcem darovala své květiny?“ pravila, když mu je podávala.